

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/87/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6218203434
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6218203434.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a sudcov JUDr. Vladimíra Šalamúna (sudca spravodajca) a Mgr. Martina Štubniaka, v právnej veci žalobkyne A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, zastúpenej Mgr. Gabrielou Novákovou, advokátkou, so sídlom Nám. A. H. Škultétyho 5, 990 01 Veľký Krtíš, proti žalovanému D. E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, F. G. A. XXX, H. I., J. C., zastúpenému JUDr. Denisou Veselou, advokátkou, so sídlom Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 12C/42/2018 zo dňa 21. júla 2022, takto

rozhodol:

- Rozsudok okresného súdu v druhom výroku **p o t v r d z u j e**.
- Rozsudok okresného súdu v treťom výroku **m e n í** tak, že žiadna zo strán **n e m á** na náhradu trov konania právo.
- Žiadna zo strán **n e m á** na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Veľký Krtíš, od 01. 06. 2023 Okresný súd Lučenec, pracovisko Veľký Krtíš (ďalej aj len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) konanie čiastočne zastavil v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala určenia, že je vlastníkom nehnuteľností vedených Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor, na LV č. XX pre k. ú. a obec Kováčovce, a to rodinný dom súp. č. 77 postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemku registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 797 m² a pozemku registra CKN parc. č. X/XX - záhrada o výmere 1.449 m², a to v podiele 1-ica, ktorá pripadá ňu (prvý výrok), určil, že žalobkyňa je vlastníkom nehnuteľností vedených Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor, na LV č. XX pre k. ú. a obec Kováčovce, a to rodinný dom súp. č. XX postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemku registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 797 m² a pozemku registra CKN parc. č. X/XX - záhrada o výmere 1.449 m², a to v podiele 1-ica, ktorá pripadá na žalovaného (druhý výrok), žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania (prvostupňového aj odvolacieho) v celom rozsahu (tretí výrok), štátu nárok na náhradu trov konania vo výške 982,76 € nepriznal (štvrtý výrok).

1.1 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neplatnosti Darovacej zmluvy spísanej vo forme notárskej zápisnice na notárskom úrade JUDr. Jána Šimova vo Veľkom Krtíši, sp. zn. N 179/2018, Nz 27180/2018, NCRIs 27712/2018 zo dňa 21. 08. 2018 (ďalej len „Darovacia zmluva“), na základe ktorej boli na žalovaného prevedené v 1 - ici nehnuteľností vedené Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor, na LV č. XX pre k. ú. a obec Kováčovce, a to rodinný dom súp. č. 77 postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemku

registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 797 m² a pozemku registra CKN parc. č. X/XX - záhrada o výmere 1.449 m². Žalobu žalobkyňa odôvodnila tým, že so žalovaným sa zoznámila v r. 2015 v Baseli (Švajčiarsko), kde bola liečená na klinike na posttraumatickú poruchu a silnú depresiu. Žalovaný bol v tom čase tiež pacientom kliniky a počas tohto pobytu došlo medzi nimi k nadviazaniu bližšieho vzťahu. Po tom, ako opustili liečebňu, začali sa stretávať aj mimo zariadenia a vznikol medzi nimi partnerský vzťah. V novembri 2017 sa rozhodla vrátiť na Slovensko ku svojim rodičom, kde bývala až do času, kým si nekúpila rodinný dom. Žalovaný sa v apríli 2018 ku nej prisťahoval. Už v tom čase bol agresívny. Keď sa nasťahovali do domu súp. č. 77 K. C., jeho správanie začalo naberať veľmi vážne rozmery. Začal ju fyzicky aj psychicky týrať, zastráňoval ju, nedovolil jej vyjsť von na ulicu, v noci ju každú hodinu budil takým spôsobom, že ňou zatriasol, aby zažívala čo najväčší šok, vyhrážal sa jej a celej jej rodine zabitím. Zavrel ju do domu, na bránu dal visiaci zámok, aby nikto nemohol vstúpiť do nehnuteľnosti, zabránil jej v kontakte so svojou dcérou, sestrou aj rodičmi, zobral jej všetky finančné prostriedky, nikto sa ku nej nemohol ani priblížiť a prihovoriť. Viackrát denne ju znásilňoval. Keďže trpí posttraumatickou stresovou poruchou, tento stav bol pre ňu nadmieru zaťažujúci. Pod týmto vplyvom a hrozbou, že dá vyvraziť ju, aj celú jej rodinu nájomnými vrahmi, bola nútená na Notárskom úrade JUDr. Jána Šimova vo Veľkom Krtíši Darovacou zmluvou darovať 1 nehnuteľnosť žalovanému. Po darovaní nehnuteľnosti bola situácia ešte horšia, stala sa väzňom v nehnuteľnosti, pričom žalovaný mal denne viacnásobné amoky, počas ktorých jej ubližoval a rozbíjal domácnosť. Dňa 24. 10. 2018 sa jej podarilo uniknúť z nehnuteľnosti k jej rodičom, kde strávila noc. Po tejto skutočnosti zavolała sestra políciu, voči žalovanému bolo vznesené obvinenie a bol vzatý do väzby.

1.2 Žalovaný vo vyjadrení k žalobe žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu. Uviedol, že žalobkyňa vo svojich skutkových tvrdeniach neuvádza pravdu, okrem toho ako sa zoznámili. Poukázal na prezumpciu neviny. Okrem žalobkyne a jej rodinných príslušníkov nikto nepotvrdil, že by sa mal uvedených protiprávných konaní dopúšťať a nepredložila žiadne dôkazy preukazujúce jej tvrdenia. Ďalej poukázal na znalecký posudok znalkyne PhDr. Marty Halašovej vypracovaný v trestnom konaní, kde táto hodnotila osobu žalobkyne, pričom sa v ňom konštatuje, že u žalobkyne dochádza k výraznému skresleniu jej schopnosti správne vnímať prežité udalosti a tiež schopnosť ich správne interpretovať a reprodukovať. Žalobkyňa dobrovoľne podpísala Darovaciu zmluvu pred notárom, nijako ju k tomu nenútil. Polovicu nehnuteľnosti mu darovala preto, že do nej investoval značnú sumu za účelom jej rekonštrukcie, nakoľko táto bola v dezolátnom stave bez vody a elektriny a bola neobývateľná.

1.3 Na pojednávaní konanom dňa 05. 09. 2019 na návrh právnej zástupkyne žalobkyne súd po predbežnom právnom posúdení pripustil zmenu žaloby na znenie, ktorým sa žalobkyňa proti žalovanému domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor, na LV č. XX pre k. ú. a obec Kováčovce, a to rodinný dom súp. č. XX postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemku registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 797 m² a pozemku registra CKN parc. č. X/XX - záhrada o výmere 1449 m².

1.4 Na pojednávaní konanom dňa 23. 06. 2020 súd po predbežnom právnom posúdení veci na návrh právnej zástupkyne žalobkyne pripustil zmenu žaloby na znenie, ktorým sa žalobkyňa proti žalovanému domáha určenia vlastníckeho práva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam titulom vrátenia daru v zmysle § 630 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Súčasťou navrhutej zmeny žaloby bola aj Výzva na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka adresovaná žalovanému, vyhotovená na samostatnom liste. Zmenu žaloby právna zástupkyňa odôvodnila tým, že z uznesenia Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš vyplýva, že konanie žalovaného proti žalobkyne je v rozpore s dobrými mravmi, jedná sa o hrubé porušenie etických noriem, preto sú splnené podmienky na vrátenie daru.

1.5 Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 12C/42/2018 zo dňa 22.09.2020, ktorým žalobe žalobkyne v celom rozsahu vyhovel a žalobkyne voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V dôsledku odvolania podaného žalovaným prostredníctvom jeho právnej zástupkyne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 13Co/5/2021 zo dňa 22.09.2020 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uviedol, že úlohou súdu prvej inštancie bude zistiť, či žalobkyňa disponuje naliehavým právnym záujmom na požadovanom určení, t.j. že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, v čom tento spočíva (či je právne postavenie žalobkyne v súčasnosti bez požadovaného určenia neisté, v čom táto neistota spočíva a v čom sa prejaví jej odstránenie). V prípade existencie naliehavého právneho záujmu na strane žalobkyne,

úlohou okresného súdu (v priebehu ďalšieho konania) bude skúmať druhý zákonný predpoklad zrušenia darovacieho vzťahu a to, či zo strany žalovaného došlo k hrubému porušeniu dobrých mravov voči žalobkyni, resp. členom jej rodiny, pričom na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd prvej inštancie strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia (§ 150 ods. 2 CSP). Krajský súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť vykonať dokazovanie v súlade so zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pričom zohľadní všetky podstatné okolnosti prípadu.

1.6 V ďalšom obsahu napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol stručný priebeh konania, argumentáciu strán sporu, vykonané dokazovanie a závery z neho vyplývajúce, zistený skutkový stav a na vec aplikoval ustanovenia § 628 ods. 1 a 2 a § 630 Občianskeho zákonníka.

1.7 Žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne na pojednávaní konanom dňa 28.06.2022 zobrala žalobu čiastočne späť v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala určenia, že je vlastníkom nehnuteľností vedených Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor na LV č. XX pre k. ú. a obec Kováčovce a to rodinný dom súp. č. 77 postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemku registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 797 m² a pozemku registra CKN parc. č. 6/24 - záhrada o výmere 1.449 m² a to v podiele 1 - ica, ktorá pripadána ňu. Právna zástupkyňa žalovaného s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasila. Dispozičným návrhom žalobkyne bol súd prvej inštancie viazaný, a preto konanie v zmysle § 145 ods. 2 CSP čiastočne zastavil tak, ako je to uvedené v prvom výroku napadnutého rozsudku.

1.8 Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žaloba žalobkyne bola v celom rozsahu dôvodná. Ako predbežnú otázku súd prvej inštancie skúmal platnosť Darovacej zmluvy, pričom nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mohli viesť k záveru, že táto zmluva je neplatná v zmysle § 39, resp. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. pre nedostatok slobodnej vôle žalobkyne tak, ako to tvrdila. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že žalobkyňa Darovaciu zmluvu uzavrela dobrovoľne, pretože na rekonštrukcii domu sa mal podieľať aj žalovaný a tento do nehnuteľnosti aj čiastočne investoval.

1.9 Pokiaľ ide o hmotnoprávnu stránku veci, správanie sa žalovaného, ktoré žalobkyňa považuje za dôvod vrátenia daru, bolo vymedzené vo Výzve na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020 (ktorú súd prvej inštancie považoval za súčasť zmenenej žaloby). V nej sa uvádza, že skutok, ktorý predstavuje hrubé porušenie dobrých mravov spočíva v tom, že žalovaný sa k žalobkyni, k jej dcére D. H. B. a k jej rodine správal hrubo, zatváral ju a zamykal v dome, bránil jej v styku s dcérou, ktorá bola nútená kvôli jeho agresívnemu správaniu aj voči nej opustiť nehnuteľnosť, bránil jej samostatne sa pohybovať na verejnosti, vyhrážal sa zabitím jej rodiny a keď mu oznámila, že ho mieni opustiť vyhrážal sa jej zabitím, čím v nej vzbudil dôvodnú obavu o jej život a zdravie ako zdravie jej rodinných príslušníkov. Súd prvej inštancie považoval dôvod na vrátenie daru uvedený vo výzve za dostatočne špecifikovaný a to s prihliadnutím na to, že žalovaný sa mal tam uvedeného správania voči žalovanej dopúšťať dlhšiu dobu, pričom toto konanie sa malo stupňovať v období po uzavretí Darovacej zmluvy.

1.10 Súd prvej inštancie za rozhodné obdobie, ktoré je potrebné skúmať, považoval práve obdobie po uzavretí Darovacej zmluvy dňa 21.08.2018 až do 24.10.2018, kedy žalobkyňa ušla z domu. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom právnej zástupkyne žalovaného, že je potrebné skúmať len obdobie od povolenia vkladu vlastníckeho práva žalovaného k sporným nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, t. j. od 09.10.2018, že žalobkyňa mohla návrh na vklad zobrať späť, resp. neodstrániť nedostatky návrhu. Darovacia zmluva nadobudla platnosť a účinnosť okamihom jej uzavretia (podpisom zmluvných strán). Povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností má len vecno-právne účinky. V zmysle § 31b ods. 1 písm. d/ zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), konanie o návrhu na vklad sa zastaví, ak účastník konania vzal návrh späť a ostatní účastníci konania s tým súhlasili. Žalobkyňa nemohla zobrať späť návrh na vklad, pretože by na to musela mať súhlas žalovaného, ktorý by jej on neudelil.

1.11 Práve správanie žalovaného v období po uzavretí Darovacej zmluvy (intenzívne vyhrážky zabitím žalobkyne a jej rodiny, odopieranie styku s rodinou, rozbíjanie hnutelných vecí), súd prvej inštancie hodnotil za hrubo porušujúce dobré mravy, ktoré už presiahlo bežné hádky medzi partnermi. Žalobkyňa v septembri 2018 žalovanému oznámila, že ho opustí a v dôsledku toho žalovaný prestal situáciu psychicky zvládať. Skutočnosti uvedené žalobkyňou, že sa jej mal žalovaný vyhrážať zabitím a že ju mal

zamkýnať s rodinnom dome v C. G. XX a brániť jej stretávať sa s dcérou a rodinou, potvrdili vo svojich výpovediach v trestnom konaní svedkovia L. M., I. N., D. H. B., L. (M.) M. a M. F. Súd prvej inštancie nemal dôvod pochybovať o pravdivosti výpovede uvedených svedkov, nakoľko títo pomerne zhodne popisali správanie žalovaného. Svedkovia O. F. a O. K. (policajti, ktorí žalovaného obmedzili na osobnej slobode dňa 25.10.2018) potvrdili, že žalobkyňa bola vystrašená, plakala, uvádzala, že sa jej žalovaný vyhrážal, že ju zabije, že si nemôže nikoho priviesť do domu, lebo ich zabije. Nedovolí sa jej stretávať s dcérou, ani s rodinou. Na dvore bol vyhádzaný nábytok, ktorý mal údajne rozbiť žalovaný. Žalovaný vo svojej výpovedi potvrdil, že záhradný nábytok porozbíjal on, pretože mu psychiatri odporučili, že má svoj hnev smerovať voči neživým veciam a nemá ho dusiť v sebe. Ostatní vypočutí svedkovia P. O., Q. Q., Q. B. a R. A. potvrdili, že žalovaný a žalobkyňa chodili všade stále spolu, avšak si medzi nimi nevšimli nejaké hádky a žalobkyňa sa na nič nesťažovala. Výpovede týchto svedkov sa týkali viac menej obdobia jún až august 2018 (v čase rekonštrukcie domu), kedy vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným nebol ešte vyhrotený. Svedkyňa I. S. (vedúca potravín COOP jednota v Obci Kováčovce) potvrdila, že žalobkyňa chodila do obchodu aj v období jún až august 2018 sama a to raz týždenne si kupovať cigarety. Svedkyňa neuviedla, či tam žalobkyňa sama chodila aj septembri a v októbri 2018. Súd ďalej poukazuje na text SMS správ zo dňa 24.10.2018 (č.l. 123 vyšetrovacieho spisu), kde v čase o 20.21 h mu žalobkyňa napísala, že ráno o 11.00 h. idú do banky kvôli zmluve na hypotéku, pričom napísala, že dostane peniaze a už ho nikdy nechce vidieť. Žalovaný jej odpísal, že on to urobí ináč, nech sa nechá prekvapiť. Z toho vyjadrenia žalovaného súd prvej inštancie usúdil, že tento sa naozaj voči žalovanej dopúšťal posledné dni psychického týrania. Vzhľadom na to, že žalobkyňa prežila stresujúce obdobie a s prihliadnutím aj na jej zdravotný stav, by nebolo spravodlivé od nej požadovať, aby presne dátumovo a časovo špecifikovala vo výzve na vrátenie daru jednotlivé čiastkové konania považované za rozporné s dobrými mravmi, ktorých sa mal žalovaný voči nej dopustiť.

1.12 Z vykonaného dokazovania podľa súdu prvej inštancie nevyplývalo také správanie sa žalobkyne a členov jej rodiny voči žalovanému, z ktorého bolo možné urobiť záver, že jeho správanie sa bolo reakciou na správanie sa žalobkyne, resp. členov jej rodiny. Zo znaleckého posudku M. M. L. však vyplýva, že jeho správanie voči žalovanej sa vystupňovalo v dôsledku neliečenej duševnej poruchy (recidivujúcou depresívnou poruchou), nakoľko bol izolovaný v cudzom prostredí, kde nedokázal komunikovať s nikým okrem žalobkyne. Správanie žalovaného voči žalobkyne nemôže ospravedlniť to, že tento dlhodobo trpí duševnou poruchou. Znalec síce skonštatoval, že obvinený nemohol rozpoznať protiprávnosť svojho konania (je rozpoznávací schopnosti boli v tomto prípade vymiznuté). Jeho ovládacie schopnosti boli významne znížené, nie však úplne vymiznuté, preto žalovaný podľa súdu prvej inštancie mohol a mal zvážiť, či vzhľadom na jeho zdravotný stav nie je namieste opustiť spoločnú domácnosť so žalovanou a vrátiť sa späť do Švajčiarska. Trestné konanie vedené proti žalovanému bolo zastavené z dôvodu nepríčetnosti žalovaného v čase spáchania činu. Právna zástupkyňa žalovaného sponchybovala hodnovernosť výpovede žalobkyne znaleckým posudkom znalkyne PhDr. Marty Halašovej (psychologička), vypracovaným v trestnom konaní, z ktorého síce vyplýva, že vierohodnosť jej výpovede možno považovať za zníženú, avšak súčasne znalkyňa skonštatovala, že neboli u žalobkyne zistené sklony k patologickému klamstvu. Na druhej strane treba poukázať na to, že v trestnom konaní bol vyšetrený aj žalovaný, pričom znalkyňa taktiež označila vierohodnosť žalovaného za podpriemernú. Podľa znalkyne žalovaný v súvislosti s vyšetrovanými skutkami smeruje k frontálnemu vyvíňovaniu sa bez hlbšej sebareflexie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bol súd toho názoru, že žalovaný svojím správaním voči žalobkyne hrubo porušil dobré mravy, čím boli splnené podmienky na vrátenie daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka a preto súd prvej inštancie žalobe žalobkyne v zostávajúcej časti vyhovel.

1.13 O náhrade trov konania strán sporu súd rozhodol podľa § 396 ods. 3 CSP v spojitosti s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná mala vo veci plný úspech, preto jej potom súd priznal nárok na náhradu trov konania (prvostupňového aj odvolacieho) proti žalovanému v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Súd v danom prípade nevzhladol dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, pre ktorý by žalobkyne nemal priznať nárok na náhradu trov konania. Pokiaľ žalobkyňa v priebehu konania dvakrát zmenila žalobný návrh, tak to bolo v súlade s ustanoveniami CSP. Žalobkyňa síce žalobu zobrala čiastočne späť, v časti určenia vlastníckeho práva k 1 - ici sporných nehnuteľností, ktorá pripadá na ňu a predmetom konania zostalo určenie vlastníckeho práva k 1 - ici sporných nehnuteľností pripadajúcich na žalovaného. V konečnom dôsledku po vyhovení

žalobe sa žalobkyňa stáva výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností, čo bolo cieľom žaloby od samého začiatku a preto nemožnosť konštatovať, že by žalobkyňa v spore mala čiastočný neúspech.

1.14 O náhrade trov konania štátu súd rozhodol podľa ustanovenia § 155 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého trovy spojené s tým, že strana koná v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie, znáša štát. Vzhľadom na to, že žalovaný je občianskom Švajčiarskej konfederácie a aktívne neovláda slovenský jazyk, súd potom pribral do konania prekladateľku z jazyka nemeckého. Tieto trovy v celkovej výške 982,76 Eur znáša štát, nakoľko týmto bolo zabezpečené právo žalovaného konať vo svojom materinskom jazyku, preto súd štátu právo na náhradu trov konania vo výške 982,76 Eur nepriznal.

2. Proti výrokom druhému a tretiemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP odôvodnené nasledovnými skutočnosťami.

2.1 Žalovaný aj napriek právnomu názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici vyjadreného v uznesení sp. zn. 13Co/5/2021 zo dňa 31.01.2022 trval na tom, že rozhodnutia súdov mali byť preložené aj do nemeckého jazyka. Uvedené je podľa jeho názoru porušením práva konať pred súdom v jazyku, ktorému strana rozumie, ktoré vychádza z princípu rovnosti v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a je jedným z atribútov práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 Ústavy SR a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd. Namietal, že mu nie je zrejmé prečo súd vykonal preklad niektorých písomností, ktoré mu aj doručoval a prečo mu neboli doručené aj samotné rozhodnutia súdov v nemeckom jazyku. S poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. z. 1Sža/24/2028 a 8Sža/51/2008 tvrdil, že sa pre svoj zlý zdravotný stav nemohol zúčastniť pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok a bolo dané jeho odôvodnenie, a preto bolo povinnosťou súdu mu doručiť preklad rozsudku tak, aby poznal aj jeho odôvodnenie a mal možnosť sa efektívne brániť, a to viac v prípade, ak súd žalobe vyhovel a on má možnosť podať odvolanie.

2.2 Čo sa týka procesného postupu súdu, tento žalovaný aj naďalej vyhodnocoval ako nezákonný v súvislosti s predbežným právnym posúdením ako aj v súvislosti s posúdením prípustnosti zmeny žaloby a sudcovskou koncentráciou konania. Ako nesprávny vyhodnotil postup súdu prvej inštancie, ktorý v konaní, v ktorom sa žalobkyňa domáhala, určenia neplatnosti Darovacej zmluvy, na pojednávaní konanom dňa 05.09.2019 po vyslovení predbežného právneho názoru, na základe návrhu žalobkyne, pripustil zmenu žaloby na určenie, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností z dôvodu absolútnej neplatnosti Darovacej zmluvy. Následne na pojednávaní konanom dňa 23.06.2020 súd prvej inštancie opätovne pripustil zmenu žaloby na základe návrhu žalobkyne v časti rozhodujúcich skutočností uvedených v žalobe zo znenia, že žalobkyňa sa domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam uvedeným v žalobe titulom neplatnosti Darovacej zmluvy podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka na znenie, že sa domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam uvedeným v žalobe titulom vrátenia daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Namietal, že zmenou žaloby nie je zmena právneho dôvodu bez zmeny skutkových tvrdení. Žalobkyňa pri svojom výsluchu tvrdila, že sa k nej mal žalovaný správať zle, že ju mal zamkýnať, vyhrážať sa jej, obmedzovať jej osobnú slobodu a podobne, kde toto nie sú nové skutočnosti, resp. zmena skutkových tvrdení a taktiež žalobkyňa nikdy netvrdila, že Darovacia zmluva je platný právny úkon. Žalobkyňa podala žalobu v roku 2018, kde od podania žaloby navrhovala zmeniť žalobu v poradí už druhýkrát priamo na pojednávaní, a to po predbežnom právnom posúdení súdu dňa 05.09.2019 a po predbežnom právnom posúdení súdu dňa 23.06.2020. Podľa žalovaného súd prvej inštancie nebol povinný uviesť akékoľvek predbežné právne posúdenie veci dňa 23.06.2020, t.j. na druhom pojednávaní.

2.3 Ďalej žalovaný namietal, že súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 05.09.2019 uložil sporovým stranám, aby navrhli a predložili všetky ďalšie dôkazy, ktoré navrhujú vykonať v lehote 10 dní od tohto pojednávania s tým, že súd na neskôr označené a predložené dôkazy už nebude prihliadať. Aj napriek tomu súd v rozpore so svojím stanoviskom a s § 153 ods. 2 CSP pripustil dôkaz, a to Výzvu na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020, ktorú zaslal žalovanému aj s prekladom, čím došlo k odročeniu pojednávania a k vykonaniu ďalších úkonov súdu nerešpektujúc sudcovskú koncentráciu konania. Podľa žalovaného súd prvej inštancie nemal ako súčasť navrhutej zmeny rozhodujúcich skutkových tvrdení posudzovať Výzvu na vrátenie a vykonanie takéhoto dôkazu nemal pripustiť.

2.4 Žalovaný namietal, že samotná žaloba neobsahuje konkrétne skutočnosti, v ktorých darca vidí hrubé porušenie dobrých mravov voči nemu a členom jeho rodiny podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Za takéto porušenie žalobkyňa označila vo svojej výzve na vrátenie daru hrubé a agresívne správanie, bránenie pohybovať sa na verejnosti a vyhrážanie zabitím, ktoré sa malo objektívne prejavíť. Žalovaný vyjadril svoj nesúhlas s názorom súdu, že predložené skutkové tvrdenia a dôkazný návrh na pojednávaní boli bezprostrednou reakciou na nové skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, a preto boli prípustné. Práve naopak, žalobkyňa nemenila svoje skutkové tvrdenia, od samého začiatku tvrdila, že ju žalovaný údajne prinútil podpísať Darovaciu zmluvu a že sa k nej správal zle. Žalobkyňa na jednej strane tvrdila, že Darovacia zmluva bola podpísaná pod nátlakom, bez slobodnej a vážnej vôle, tzn. je absolútne neplatná a na druhej strane žiadala, aby súd určil vlastnícke právo z titulu vrátenia daru, kde sa však vyžaduje, aby právny úkon bol platný. Žalobkyňa si navzájom odporuje, čo súd vôbec nebral do úvahy. Výzva na vrátenie daru predstavuje listinný dôkaz, ktorý podľa žalovaného nemohol byť súčasťou zmenenej žaloby tak, ako to tvrdil súd, kde dôvody na vrátenie daru neboli obsiahnuté v samotnej žalobe, a preto ju súd nemohol pripustiť ako dôkaz, ktorý mal za následok odročenie pojednávania a navyšovanie ďalších trov, ktoré by v konečnom dôsledku mal podľa názoru súdu v plnom rozsahu znášať žalovaný. Výzvu na vrátenie daru žalovaný nepovažoval za zákonný a procesne prípustný dôkaz v konaní, kde súčasťou žaloby neboli dôvody na vrátenie daru, a aj z tohto dôvodu mal súd podľa jeho názoru žalobu zamietnuť.

2.5 Podľa žalovaného neboli splnené ani iné zákonné predpoklady, kde žalobkyňa v konaní nepreukázala, že by sa obdarovaný – žalovaný mal správať k nej alebo k členom jej rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Na pojednávaní konanom dňa 23.06.2020 žalobkyňa uviedla, že potvrdením hrubého porušenia dobrých mravov by malo byť podľa jej názoru uznesenie Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš zo dňa 29.03.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 07.06.2019. Žalobkyňa a aj súd vychádzali z odôvodnenia uznesenia, kde prokurátorka uviedla, že má za to, že sa žalovaný ako obvinený dopustil protiprávneho konania, kde prokurátorka vychádzala v prvom rade z výpovedí rodinných príslušníkov žalobkyne. Žalobkyňa ako aj súd však opomínajú fakt, že svedkovia, ktorí neboli zainteresovaní v celej záležitosti, tzn. nikto okrem samotnej žalobkyne a jej rodiny, nepotvrdil, že by sa mal žalovaný uvedených protiprávných konaní dopúšťať, práve naopak. Aj napriek tomu, že súd prvej inštancie si pripojil spis OR PZ Veľký Krtíš, odbor kriminálnej polície, ČVS:ORP-193/VYS-VK-2018, vyhodnotil tieto dôkazy jednotlivo aj v ich vzájomných súvislostiach v neprospech žalovaného a jednostranným spôsobom. Žalovaný podotkol, že uvedeným uznesením bolo trestné stíhanie voči jeho osobe zastavené. Súd je predmetným uznesením viazaný v zmysle § 193 CSP. Samotné odôvodnenie rozhodnutia nemá právne záväzný charakter a vo vzťahu k výroku rozhodnutia má len vysvetľujúci charakter. Iné dôkazy ohľadne hrubého porušenia dobrých mravov žalobkyňa nepredložila ani nenavrholala a vzhľadom na sudcovskú koncentráciu konania už ani nemohla produkovať.

2.6 Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie vychádzal z uznesenia okresnej prokuratúry a z výsluchov rodinných príslušníkov ako aj iných svedkov, avšak bez toho, aby skúmal aj časové hľadisko v súvislosti s hrubým porušením dobrých mravov. Darovacia zmluva medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzavretá dňa 21.08.2018. Vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti bol povolený dňa 09.10.2018, t.j. skoro 2 mesiace po podpísaní Darovacej zmluvy. Pokiaľ by sa žalovaný správal tak, ako to tvrdí žalobkyňa, nič jej nebránilo odstúpiť od zmluvy už skôr, prípadne vziať návrh na vklad vlastníckeho práva späť, resp. nemusela odstrániť nedostatky návrhu, resp. Darovacej zmluvy, čím by sa vkladové konanie zastavilo. Názor súdu prvej inštancie uvedený v bode 48. rozsudku, že žalobkyňa nemohla zobrať späť návrh na vklad, pretože by na to musela mať súhlas žalovaného, ktorý by jej on neudelil, žalovaný vyhodnotil ako vyslovene subjektívny, špekulatívny a ničím nepodložený. Žalovaný sa stal spoluvlastníkom nehnuteľnosti dňa 09.10.2018. Od tohto dátumu žalovaná mala podľa žalovaného právo domáhať sa vrátenia daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka, kde sa zároveň posudzuje, či sa obdarovaný správal k darcovi tak, že tým hrubo porušoval dobré mravy. Darca sa ako dôvodu na vrátenie daru nemôže dovolávať skutkových okolností, ktoré nastali alebo existovali v čase pred darovaním a za ktorých bol právny úkon urobený. Okolnosti, ktoré uvádza žalobkyňa vo Výzve na vrátenie daru sa mali údajne udiť v septembri 2018, t.j. pred vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Výzvu na vrátenie daru žalovaný považoval za vágny a za neurčitú, a tým pádom aj neúčinnú voči jeho osobe. V prípade, ak súd prvej inštancie bral do úvahy výpovede rodinných príslušníkov bez toho, aby bral do úvahy aj časové hľadisko hrubého porušenia dobrých mravov, kde ku konkrétnym časovým súvislostiam sa títo svedkovia nevyjadrovali, nepostupoval podľa žalovaného správne a rozhodnutie súdu nemôže byť zákonné a postavené na presvedčivom odôvodnení. Žalobkyňa jednoznačne v konaní podľa žalovaného

neuniesla dôkazné bremeno. Súd prvej inštancie podľa žalovaného suploval svojim subjektívnym názorom nedostatky Výzvy na vrátenie daru, ktoré ospravedlňoval údajným zlým zdravotným stavom žalobkyne a prežitím stresujúceho obdobia. Ak následne zoberieme do úvahy dátum od 09.10.2018, do ktorého žalobkyňa mohla ovplyvniť konanie na katastri, do 24.10.2018, kedy bol žalovaný nezákonne vzatý do väzby, nemožno hovoriť o sústavnosti, aj keď žalovaný od samého začiatku popiera, že by sa akýmkoľvek nevhodným spôsobom mal správať ku žalobkyni a jej rodine.

2.7 Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie rozhodol o platnosti Darovacej zmluvy, ako o predbežnej otázke, v rozpore s vykonaným dokazovaním, t.j. v rozpore s tvrdením žalobkyne, že darovaciu zmluvu podpísala pod nátlakom, nedobrovoľne, pod hrozbou smrti, že nikdy nemala vôľu darovať svoju nehnuteľnosť žalovanému a že pri podpise tejto zmluvy myslela len na záchranu svojho života a života svojej dcéry. Pokiaľ žalobkyňa pri svojom výsluchu tvrdila, že darovaciu zmluvu podpísala za takýchto okolností, nemôže sa jednať o platný právny úkon. Aj napriek tomu, že sama žalobkyňa označila zmluvu za absolútne neplatný právny úkon, súd prvej inštancie len z formálnych dôvodov označil zmluvu za platnú, nerešpektujúc vykonaný dôkaz, a to samotný výsluch a tvrdenia žalobkyne.

2.8 Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie ako hrubé porušenie dobrých mravov hodnotil obdobie po uzavretí darovacej zmluvy (intenzívne vyhrážky zabitím žalobkyne a jej rodiny, odopieranie styku s rodinou, rozbíjanie hnutelných vecí), čo však nie je súčasťou Výzvy na vrátenie daru a súd nemôže prihliadať na iné správanie, ktoré nie je súčasťou samotnej Výzvy. Rozbíjanie hnutelných vecí, ktoré patrili žalovanému, a čo mal diagnostikované ako opatrenie v rámci svojho zdravotného stavu, nebolo súčasťou výzvy a nemôže byť hodnotené ako hrubé porušenie dobrých mravov voči žalobkyni, prípadne voči jej rodine. Poukázal na to, že súd prvej inštancie opätovne nahrádzal nedostatky Výzvy na vrátenie daru v tom slova zmysle, že vzhľadom na to, že žalobkyňa prežila stresujúce obdobie a s prihliadnutím aj na jej zdravotný stav, by nebolo spravodlivé od nej požadovať, aby presne dátumovo a časovo špecifikovala vo výzve na vrátenie daru jednotlivé čiastkové konania považované za rozporné s dobrými mravmi, ktorých sa mal žalovaný voči nej dopustiť.

2.9 Konanie žalobkyne žalobca vyhodnotil ako účelové a poukázal na závery znaleckého dokazovania, v zmysle ktorých u žalobkyne dochádza k výraznému skresleniu jej schopnosti správne vnímať prežité udalosti, a tiež schopnosti ich správne interpretovať a reprodukovať. V rámci vnímania prežitých udalostí mohlo dochádzať k nesprávnej interpretácii aj neutrálnych či mierne negatívnych udalostí a ich prežívaniu ako ohrozujúcich či dehonestujúcich. Rovnaký mechanizmus sa mohol pod vplyvom duševnej poruchy uplatňovať aj pri spätnej reprodukcii spomienok. Aj keď u žalobkyni neboli zistené sklony k patologickému klamstvu, to samo o sebe neznamená, že žalovaný sa takéhoto správania dopustil.

2.10 Dôkazy, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie, boli podľa žalovaného hodnotené jednostranne v jeho neprospech (napr. znalecké posudky vypracované na jeho osobu bez toho, aby súd vyhodnotil aj všetky ostatné dôkazy vo vzájomných súvislostiach). V rámci trestného konania a z výsluchov svedkov nebolo potvrdené správanie žalovaného obsiahnuté vo Výzve na vrátenie daru, avšak celkovým hodnotením spolužitia strán sporu, ktoré nie je však relevantné pre posúdenie dôvodnosti na vrátenie daru sa vytvára umelý, negatívny obraz žalovaného, ktorý prežil traumatizujúce obdobie práve na Slovensku a v prostredí rodiny žalobkyne, kde vynakladal značné finančné prostriedky na rekonštrukciu nehnuteľností.

2.11 Čo sa týka trov konania, žalovaný sa nestotožnil s právnym posúdením úspechu v spore a pokladal ho za nesprávny a nezákonný. Namietal, že tým, že žalobkyňa zmenila dvakrát žalobu úplne odlišným spôsobom, menila petit žaloby a skutkové tvrdenia, došlo k predĺžovaniu sporu a zbytočným pojednávaniam. Uvedené je potrebné jednoznačne zohľadniť pri určení náhrady trov konania. Skutočnosť, že žalobkyňa až po vrátení veci krajským súdom, zobrala čiastočne žalobu späť, a teda bola úspešná len v rozsahu 50 %, je relevantná pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Hodnotenie, čo bolo cieľom žaloby, v porovnaní s procesným zavinením ohľadne čiastočného zastavenia konania, nemôže mať vplyv na rozhodovanie ohľadne náhrady trov konania. Žalobkyňa je ako spoluvlastník vedená v katastri nehnuteľností, z tohto dôvodu sa preto nemôže domáhať opätovne rovnakého záveru súdnym rozhodnutím na tento spoluvlastnícky podiel. Takýto určovací výrok by následne nemohol byť podkladom pre ďalší zápis vlastníckeho práva darcu do katastra nehnuteľností, nakoľko žalobkyňa sa nemôže domáhať určenia výlučného vlastníctva z titulu absencie naliehavého právneho záujmu, ale len určenia vlastníckeho práva k daru, t.j. k spoluvlastníckemu podielu 1. Z vyššie

uvedeného vyplýva, že žalobkyňa od samotného počiatku koncipovala žalobu nesprávnym spôsobom, a teda nie je zrejmé, prečo by čiastočnom späťvzati žaloby mala mať plný úspech v konaní. Pokiaľ by aj súd mal za to, že žaloba je dôvodná, mal na uvedený prípad aplikovať § 255 ods. 2 CSP. Žalobkyňa tým pádom mala úspech v 1, a žalovaný taktiež v 1, a teda súd mal rozhodnúť, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

2.12 Na základe vyššie uvedeného žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že súd žalobu zamietla a rozhodol o trovách konania na súde prvej inštancie ako aj na odvolacom súde, kde žalovanému sa voči žalobkyňi priznáva nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

4. V dôsledku podaného odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario, len v rozsahu odvolania žalobcu podľa § 379 CSP a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 CSP, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP v druhom výroku ako vecne správny potvrdil a v treťom výroku podľa § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, tak ako to vyplýva z výroku rozhodnutia, z dôvodu, že neboli splnené podmienky na potvrdenie, ani na zrušenie uvedeného odvolaním napadnutého výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie.

5. Odvolací súd vzhľadom na obsah spisového materiálu, ako aj dôvody odvolania konštatuje, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci a v zmysle ustanovenia § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil prvoinštančný súd. Je potrebné zdôrazniť, že žalovaný, ako odvolateľ, neuviedol v odvolaní žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zohľadnené v štádiu prvoinštančného konania, a ktoré by boli spôsobilé vyvodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia prvoinštančného súdu, ani nežiadal doplniť dokazovanie za podmienok stanovených v § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré nemohli byť bez jeho viny prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní vychádzal zo súdom prvej inštancie správne a náležite zisteného skutkového stavu a neboli naplnené procesné predpoklady zo strany odvolacieho súdu dopĺňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3, v spojení s ustanovením § 366 CSP).

7. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd považuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie jeho druhom výroku za vecne správny, a to aj v časti jeho odôvodnenia, na ktoré v podrobnostiach odkazuje. Nad rámec uvedeného k zásadným odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza:

8. V preskúmvanej veci sa žalobkyňa domáhala určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností vedeným Okresným úradom Veľký Krtíš katastrálnym odborom na LV č. XX pre k.ú. a obec Kováčovce, a to rodinný dom súp. č. 77 postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemok registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 797 m² a pozemok registra CKN parc. č. X/XX - záhrada o výmere 1.449 m², titulom vrátenia daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Prvým výrokom napadnutého rozsudku súd prvej inštancie konanie v časti o určenie, že žalobkyňa je vlastníkom sporných nehnuteľností v podiele 1-ica, ktorá pripadá na ňu, zastavil a v druhom výroku určil, že žalobkyňa je vlastníkom sporných nehnuteľností v podiele 1-ica, ktorá pripadá na žalovaného. Žalobkyňi v treťom výroku napadnutého rozsudku priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu a štátu štvrtým výrokom nárok na náhradu trov konania nepriznal. Proti druhému a tretiemu výroku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že súd žalobu zamietne a priznal mu voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

9. Odvolacie námietky žalovaného, v ktorých namietal procesný postup súdu prvej inštancie v predmetnom konaní (nepreloženie napadnutého rozhodnutia do nemeckého jazyka, poskytnutie opakovaného predbežného právneho posúdenia súdom prvej inštancie, pripustenie zmien žaloby, otázky sudcovskej koncentrácie konania a vykonávania dôkazov) predstavujú polemiku žalovaného s právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreným v uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici v

uznesení sp. zn. 13Co/5/2021 zo dňa 31.01.2022, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 12C/42/2018 zo dňa 22.09.2020.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom civilného sporového konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

11. Podľa § 155 ods. 1 CSP, každý má právo konať pred súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie. Súd je povinný stranám zabezpečiť rovnaké možnosti uplatnenia ich práv. S prihliadnutím na povahu a okolnosti vecí príberie súd tlmočníka.

11.1 Žalovaný je v predmetnom konaní zastúpený na základe Splnomocnenia zo dňa 04.01.2019 advokátkou JUDr. Denisou Veselou, ktorej bol napadnutý rozsudok doručený dňa 21.07.2022. Žalovaný sa pojednávaní vytýčených v uvedenej veci zo zdravotných dôvodov nezúčastňoval. Vo veci samej bol dňa 17.01.2020 vypočutý prostredníctvom dožiadaného súdu vo Švajčiarsku (príslušného pre mesto Riehen, Appellationnsgericht Basel-Stadt, so sídlom Bäumleingasse 1, 4050 Basel), z čoho vyplýva, že mu bol zrejmy účel súdneho konania a bola mu poskytnutá možnosť sa k veci vyjadriť. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie, a teda niet pochyb o tom, že žalovaný podstate tohto konania porozumel, o čom svedčí obsah jeho odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie. V súlade s ustanovením § 110 ods. 1, veta druhá CSP, podľa ktorého: „Písomnosť sa doručuje aj strane, ak strana má osobne v konaní niečo vykonať alebo ak o tom súd rozhodne s ohľadom na povahu veci,“ rešpektujúc právo žalovaného konať na súde v jazyku, ktorému žalovaný rozumie v zmysle ustanovenia § 155 ods. 1 CSP, súd prvej inštancie žalovanému doručil preklad niektorých písomností do nemeckého jazyka (napr. uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia sp. zn. 12C/42/2018 zo dňa 08.10.2019, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, žiadosť o vykonanie dôkazu, zápisnica z pojednávania, výzva na vrátenie daru).

11.2 V súvislosti s argumentáciou žalovaného, že mu nebol napadnutý rozsudok doručený v preklade do jeho materčiny odvolací súd poukazuje na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 347/2020 z 27. augusta 2020, ktorý v ňom uvádza, že: „právo konať vo svojej materčine nie je absolútne. Ani z relevantného procesného ustanovenia (§ 155 ods. 1 CSP) nevyplýva povinnosť súdov doručovať stranám sporu písomnosti v preklade do jazyka, ktorému rozumejú.“ V okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru odvolacieho súdu doručením rozsudku súdu prvej inštancie právnej zástupkyňi žalovaného bez jeho prekladu do nemeckého jazyka nedošlo k porušeniu práv žalovaného a skutočnosť, že napadnutý rozsudok nebol preložený do jeho materčiny, ho nijako neznevýhodnila proti žalobkyni ako druhej strane sporu. Súd prvej inštancie pri doručovaní napadnutého rozsudku postupoval v súlade s ustanovením § 110 ods. 1 veta prvá CSP, podľa ktorého: „Ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi“, ako aj v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sža/24/2008, na ktorý žalovaný poukazoval v odvolaní, a teda žalovanému týmto postupom súdu prvej inštancie nebolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

12. Podľa 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

12.1 Predbežné právne posúdenie je osobitým komunikačným nástrojom materiálneho vedenia sporu, ktorý prispieva nielen k efektívnosti konania, ale aj k predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a v konečnom dôsledku k naplneniu základných práv strán sporu. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí

sp. zn. 2Cdo/70/2017 skonštatoval, že „Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy. Sudcov iný právny názor, než je názor účastníkov konania môže súd účastníkom v priebehu konania oznámiť. Účelom oboznámenia účastníkov konania s tzv. predbežným právnym posúdením veci je zameranie dokazovania na sporné skutočnosti tak, aby sa vyslovený predbežný názor sudcu potvrdil alebo vyvrátil.“ V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/364/2021 má predbežné právne posúdenie svoje miesto „predovšetkým na začiatku konania, no jeho aplikáciu nemožno vylúčiť ani v neskoršom štádiu konania, odvolacie konanie nevynímajúc.“ Cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je jeho cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Súd svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci vyjadrí až v samotnom rozhodnutí vo veci.

12.2 Pokiaľ súd prvej inštancie v priebehu konania opakovane vyslovil svoje predbežné právne posúdenie veci podľa ustanovenia § 181 ods. 2 CSP odvolací súd uvádza, že takýto postup súdu prvej inštancie nebol spôsobilý porušiť právo žalovaného na spravodlivý proces. Vzhľadom k tomu, že v konaní došlo k zmene žaloby, nové predbežné právne posúdenie poskytnuté súdom prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 23.06.2020 umožnilo stranám sporu predvídať súdne rozhodnutie a vytvorilo im priestor na prehodnotenie vlastnej procesnej pozície, ich vecnej a efektívnej právnej argumentácie, na riadne substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných prostriedkov.

13. Podľa § 139 CSP, žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

13.1 Zmena žaloby je základným dispozičným úkonom s predmetom konania, ktorý umožňuje žalobcovi, aby modifikoval svoj žalobný návrh. Je prejavom dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (§ 140 ods. 1 CSP). Zmenou žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo (§ 140 ods. 2 CSP). Uznesením, ktorým bolo rozhodnuté o zmene žaloby, je súd viazaný (por. § 237 ods. 1 CSP). Dokiaľ súd nerozhodne o uplatnenej zmene petitu žaloby, nemôže pokračovať v konaní o pôvodnej žalobe. O prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania. (§ 142 ods. 1 CSP).

13.2 Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 05.09.2019 na základe návrhu žalobkyne na zmenu žaloby rozhodol uznesením o prípustnosti zmeny žaloby, pričom sa jednalo o kvalitatívnej zmeny žaloby (žalobkyňa sa namiesto určenia neplatnosti Darovacej zmluvy domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam). Na pojednávaní konanom dňa 23.06.2020 súd prvej inštancie na základe návrhu žalobkyne na zmenu žaloby rozhodol uznesením o prípustnosti zmeny žaloby, pričom sa jednalo o prípustenie zmeny tvrdeného skutkového stavu bez zmeny petitu (žalobkyňa sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pôvodne domáhala na základe skutkových tvrdení, že Darovaciu zmluvu podpísala pod nátlakom a hrozbou smrti, preto je absolútne neplatná, ktoré na pojednávaní dňa 23. 06. 2020 zmenila tak, že žalovaný sa voči nej a voči členom jej rodiny správal spôsobom, ktorým hrubo porušoval dobré mravy, a preto sa domáhala voči žalovanému vrátenia daru). Postup súdu prvej inštancie, ktorým došlo v konaní k zmenám žaloby, odvolací súd vyhodnotil ako správny a súladný s ustanovením § 139 až § 143 CSP rešpektujúci jednak právo žalobcu na disponovanie s predmetom konania ako aj právo žalovaného sa s uvedenými zmenami žaloby oboznámiť a reagovať na ne.

13.3 Zmena žaloby nesmie byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou posudzuje súd. Úvaha súdu prvého stupňa, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhovanou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu, a preto takáto

úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné (§ 357 CSP a contrario).

14. Podľa § 153 ods. 1 a 2 CSP, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

14.1 Žalovaný v podanom odvolaní namietal zákonnosť a procesnú prípustnosť dôkazu – Výzvy na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020, ktorý žalobkyňa súdu prvej inštancie predložila po uplynutí lehoty stanovenej súdom prvej inštancie v rámci sudcovskej koncentrácie konania.

14.2 Návrhy na vykonanie dôkazov patria medzi prostriedky procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany. Uplatnenie tohto oprávnenia je však časovo limitované. Na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany sa aplikujú aj ustanovenia § 153 a § 154 CSP o koncentrácii konania. Zásada koncentrácie sa uplatňuje v dvoch podobách, a to ako koncentrácia vhodná (§ 153 CSP - sudcovská koncentrácia konania) a koncentrácia nutná (§ 154 CSP - zákonná koncentrácia konania). Účelom koncentrácie konania je zabrániť, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi. Koncentráciou konania do popredia vstupuje procesná zodpovednosť sporových strán za efektívny prístup k procesu dokazovania, zodpovedný prístup k povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti.

14.3 Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany vyhodnocuje v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní alebo či prijme procesnú sankciu, ktorá spočíva v tom, že na procesný úkon neprihliadne, a tým mu neprizná procesné účinky. Sudcovská koncentrácia konania podľa § 153 CSP (na rozdiel od zákonnej koncentrácie konania) je teda v diskrečnej právomoci súdu. Otázkou aplikácie sudcovskej koncentrácie v konaní sa zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení sp. zn. II.ÚS 530/2018 z 15. novembra 2018 skonštatoval: „Keďže sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej úvahy spadá do jeho kompetencie rozhodnúť, či na prostriedok procesného útoku či obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, bude prihliadať.“

14.4 Napriek tomu, že súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 05.09.2019 skoncentroval konanie a sporovým stranám uložil povinnosť, aby navrhli a predložili všetky ďalšie dôkazy, ktoré navrhujú vykonať v lehote 10 dní od tohto pojednávania s tým, že súd na neskôr označené a predložené dôkazy už nebude prihliadať, bolo v kompetencii zákonného sudcu, ktorý disponoval znalosťou konkrétnej veci, aby podľa svojej úvahy rozhodol o pripustení nového dôkazu (Výzvy na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020) a ospravedlnil tak omeškanie takéhoto procesného úkonu alebo na takýto procesný úkon neprihliadne. Pokiaľ sudca za takejto procesnej situácie, v rámci možnosti voľby, ktorá mu vyplýva zo znenia § 153 ods. 2 CSP, pripustil vykonanie nového dôkazu, odvolací súd v procesnom postupe súdu prvej inštancie nevzhladol vadu, ktorá by žalovanému znemožnila, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 630 Občianskeho zákonníka, darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

15.1 K odvolacej námietke, v rámci ktorej žalovaný namietal, že neboli splnené zákonné predpoklady pre vrátenie daru, odvolací súd uvádza, že v ustanovení § 630 Občianskeho zákonníka je upravený osobitný spôsob zániku darovacieho vzťahu, ku ktorému dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu. Právne vzťahy založené prevodom vlastníctva darovacou zmluvou zakladajú stav, ktorý požíva právnu ochranu, keďže záväznosť z neho vyplývajúcu zobrali na seba zmluvné strany samé a dobrovoľne. K narušeniu tohto stavu už nemôže dochádzať zo svojvoľe darcu. Právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom

porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov.

15.2 Dobré mravy (boni mores) patria k zásadám súkromného práva, bývajú užívané ako kritérium obmedzujúce subjektívne práva v ich obsahu alebo častejšie obmedzujúce výkon subjektívnych práv. Dobré mravy hoci sú zákonným pojmom, a teda majú funkciu normotvornú, nie sú zákonom definované. Tvoria ich súhrn určitých historicky nemenných a všeobecne v spoločnosti akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti. Vrátenie daru možno považovať za sankciu, ktorou darca postihuje obdarovaného za jeho správanie hrubo porušujúce tieto morálne pravidlá. Posúdenie konkrétneho obsahu pojmu dobré mravy patrí vždy od prípadu k prípadu sudcovi. Pri posudzovaní konkrétneho správania sa treba vychádzať z toho, či ide o porušenie dosahujúce značnú intenzitu alebo ide o porušovanie sústavné, ktoré svojím trvaním, priebehom, váhou a pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia. Toto negatívne správanie musí sa prejavovať objektívne, nepostačuje iba subjektívny pocit a úsudok darcu.

15.3 Právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom správania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ darca toto právo realizuje, zaniká darovací vzťah momentom, keď prejav vôle darcu (výzva na vrátenie daru) došiel obdarovanému.

15.4 Posúdenie, či v konkrétnej situácii dané subjektívne konanie (chovanie) je v súlade s dobrými mravmi, je vždy na úvahe súdu, ktorá musí byť podložená konkrétnymi zisteniami, dovoľujúcimi takýto záver, a to aj s prihliadnutím na postavenie druhej strany a so zreteľom na všetky významné okolnosti prípadu. Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vychádzal len z uznesenia Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš zo dňa 29.03.2019, odvolací súd poukazuje na bod 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorého vyplýva, že súd prvej inštancie rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu, po vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie pripojil vyšetrovací spis ORP-193/VYS-VK-2018 týkajúci sa trestného konania žalovaného vedeného v súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného voči žalobkyni a vykonal dokazovanie oboznámením jeho podstatných častí, a to vrátane zápisníc o výsluchoch svedkov, pričom zohľadnil nielen výpovede svedkov svedčiacich v prospech žalobkyne ale aj tých svedkov, ktorí svedčili proti žalobkyni. Súd prvej inštancie sa v rámci dokazovania za účelom posúdenia dôveryhodnosti sporových strán (t.j. ich schopností správne vnímať prežité udalosti, pamätať si ich a opätovne ich reprodukovať, ako aj ich schopností ovládať a posudzovať svoje konanie) oboznámil aj so znaleckými posudkami vypracovanými v trestnom konaní znalcami v odboroch psychiatria a psychológia, predmetom posúdenia ktorých boli obidve sporové strany (t.j. žalobkyňa i žalovaný). Súd prvej inštancie pri posudzovaní správania obdarovaného zobral do úvahy a hodnotil i správanie sa a osobnosť žalobkyne (ako darykyne). Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by práve správanie žalobkyne bolo príčinou nevhodného správania sa žalovaného (ako obdarovaného) voči nej.

15.5 Neobstojí ani odvolacia námietka žalovaného, v ktorej namietal, že súd prvej inštancie pri posudzovaní správania žalovaného voči žalobkyni nezohľadnil časové hľadisko v súvislosti s hrubým porušením dobrých mravov. Práve naopak, z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie posudzoval správanie žalovaného v období od uzatvorenia Darovacej zmluvy po jeho vzatie do väzby. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie a ako rozhodné obdobie pre naplnenie zákonných predpokladov na vrátenie daru posúdil obdobie od podpisu Darovacej zmluvy dňa 21.08.2018, kedy táto zmluva nadobudla platnosť a účinnosť, a nie až obdobie odo dňa vkladu vlastníckeho práva žalovaného do katastra nehnuteľností, kedy nastali účinky prevodu vlastníckeho práva, tak ako navrhoval žalovaný, nakoľko obsah platne uzatvorenej Darovacej zmluvy bol pre sporové strany ako jej účastníkov už od jej uzatvorenia záväzný a tieto boli svojimi prejavmi vôle viazaní. Dôvod vrátenia daru súd prvej inštancie videl v správaní žalovaného v období po uzavretí Darovacej zmluvy, ktoré sa navonok objektívne prejavilo v podobe vyhrážok zabitím žalobkyne a jej rodiny, odopieraním styku s rodinou, rozbíjaním huteľných vecí a ktoré bolo možné hodnotiť ako správanie žalovaného hrubo porušujúce dobré mravy, ktoré presiahlo bežné hádky medzi partnermi. Možno ustáliť, že žalobkyňa (ako darykyňa) vrátenie daru neodôvodňovala okolnosťami, ktoré jej boli známe v čase darovania a ani skutočnosťami, ktoré jej síce známe neboli, ale pred uzatvorením alebo v čase uzatvorenia Darovacej zmluvy už existovali.

15.6 Časové hľadisko súd prvej inštancie zohľadnil aj pri hodnotení výpovedí jednotlivých svedkov, nakoľko zohľadnil aj skutočnosť, že výpovede svedkov P. O., Q. Q., Q. B. a R. A. sa týkali obdobia jún až august 2018 (t.j. času rekonštrukcie domu, pred uzatvorením Darovacej zmluvy), kedy vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným nebol ešte vyhrotený a že výpoveď svedkyne I. S. sa týkala obdobia jún až august 2018. Správanie žalovaného súd prvej inštancie posudzoval nie len na základe výpovedí svedkov L. M., I. N., D. H. B., L. (M.) M. a M. F., ale zohľadnil aj SMS komunikáciu sporových strán zo dňa 24.10.2018 bezprostredne predchádzajúcu obmedzeniu osobnej slobody žalovaného ako aj výpovede zasahujúcich policajtov zo dňa 25.10.2018. CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov majú byť súčasťou rozsudku. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

15.7 Pokiaľ žalovaný namietal, že v zmysle § 193 CSP je súd viazaný len rozhodnutím príslušného orgánu o tom, či bol spáchaný trestný čin a o tom kto ho spáchal, a samotné odôvodnenie uznesenia okresnej prokuratúry o zastavení konania má len vysvetľujúci charakter, odvolací súd poukazuje na to, že trestné konanie bolo zastavené z dôvodu, že žalovaný nebol v čase činu pre nepričetnosť trestne zodpovedný. Orgány činné v trestnom konaní však neposudzovali, či konanie a správanie sa žalovaného voči žalobkyni spĺňalo zákonné podmienky ustanovené v § 630 Občianskeho zákonníka na vrátenie daru. Podľa názoru odvolacieho súdu je nesporné, že správanie sa žalovaného ako obdarovaného k žalobkyni ako daryni, ktoré bolo preukázané vykonaným dokazovaním (intenzívne vyhružky zabitím žalobkyne a jej rodiny, odopieranie styku s rodinou, rozbíjanie hnutelných vecí) nezodpovedá elementárnym pravidlám slušnosti a morálky a prieči sa dobrým mravom. Takéto správanie žalovaného je porušením zaužívaných pravidiel morálky, ktoré aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu bezpochyby dosahuje zákonom požadovanú intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov. Skutočnosť, že žalovaný nebol za svoje konanie trestne zodpovedný, z hľadiska predmetu sporu o vrátenie daru nemá žiaden právny význam. Pre naplnenie zákonných podmienok vrátenia daru nie je nevyhnutným, aby konanie obdarovaného napĺňalo intenzitu subjektívnych, či objektívnych znakov skutkovej podstaty trestného činu. Postačí, že ide o intenzívne jednorazové alebo aj o sústavné menej závažné porušovanie pravidiel morálky vo vzťahu k darcovi, či členom jeho rodiny.

15.8 K odvolacej námietke žalovaného, v ktorej namietal, že súd prvej inštancie vykonané dôkazy vyhodnotil jednostranným spôsobom v neprospech žalovaného, odvolací súd uvádza, že pri hodnotení dôkazov súd prvej inštancie aplikoval zásadu voľného hodnotenia dôkazov, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Prihliadol pri tom a všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Záver sudcu vychádzajúci z vykonaných dôkazov je vecou vnútorného postoja, presvedčenia a myslenia. Súdom prvej inštancie boli vyhodnotené dôkazy, ktoré vypovedali o okolnostiach súvisiacich s prejednávanou vecou. Aj pokiaľ išlo o výpovede rodinných príslušníkov žalobkyne, súd prvej inštancie pri ich hodnotení vyhodnocoval ich pravdivosť a dospel k záveru, že nemal dôvod pochybovať o pravdivosti výpovede uvedených svedkov, nakoľko títo pomerne zhodne popísali správanie žalovaného.

15.9 Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie o predbežnej otázke platnosti Darovacej zmluvy rozhodol v rozpore s vykonaním dokazovaním, odvolací súd konštatuje, že uvedené tvrdenie nemá oporu v procesnom postupe súdu prvej inštancie ani v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa v otázke platnosti Darovacej zmluvy konštantne pridržiaval právneho názoru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno ohľadne jej tvrdenia o neplatnosti Darovacej zmluvy, čo deklaroval už aj v predbežnom právnom posúdení podanom na pojednávaní konanom dňa 23.06.2020. Aj posúdenie uvedenej predbežnej otázky preukazuje, že súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov postupoval nezávisle, na základe svojho vnútorného presvedčenia, prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo a nekonal jednostranne a v neprospech žalovaného.

15.10 Pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní tvrdil, že Výzva na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020, ako jeden z predpokladov úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru, mala obsahové nedostatky, odvolací súd poukazuje na to, že z výzvy na vrátenie daru musí byť najmä zřejmé správanie obdarovaného, ktoré darca považuje za hrubo porušujúce dobré mravy. Tvrdenie žalovaného, že

správanie, ktoré súd prvej inštancie posúdil ako konanie žalovaného predstavujúce hrubé porušenie dobrých mravov nebolo súčasťou Výzvy žalobkyne na vrátenie daru nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Z výzvy žalobkyne na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020 vyplýva, že správanie sa žalovaného, ktoré predstavuje hrubé porušenie dobrých mravov spočíva v tom, že žalovaný sa k žalobkyni, k jej dcére D. H. B. a k jej rodine správal hrubo, zatváral ju a zamykal v dome, bránil jej v styku s dcérou, ktorá bola nútená kvôli jeho agresívnemu správaniu aj voči nej opustiť nehnuteľnosť, bránil jej samostatne sa pohybovať na verejnosti, vyhrožoval sa zabitím jej rodiny a keď mu oznámila, že ho mieni opustiť vyhrožoval sa jej zabitím, čím v nej vzbudil dôvodnú obavu o jej život a zdravie ako zdravie jej rodinných príslušníkov. Súd prvej inštancie považoval dôvod na vrátenie daru uvedený vo výzve za dostatočne špecifikovaný, a to s prihliadnutím na to, že žalovaný sa mal tam uvedeného správania voči žalovanej dopúšťať dlhšiu dobu, pričom toto konanie sa malo stupňovať v období po uzavretí Darovacej zmluvy. Aj podľa názoru odvolacieho súdu Výzva na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020 spĺňa požiadavky na takéto jednostranný právny úkony kladené. V zmysle ustálenej súdnej praxe výzvu na vrátenie daru je nutné posudzovať z hľadiska všeobecných náležitostí právneho úkonu ako prejavu vôle podľa § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom k platnosti právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru z hľadiska jeho určitosti je nevyhnutné, aby v ňom boli uvedené konkrétne skutočnosti, v ktorých darca vidí hrubé porušenie dobrých mravov voči nemu alebo členom jeho rodiny. Z Výzvy žalobkyne na vrátenie daru zo dňa 22.06.2020 je zrejmá vôľa žalobkyne (ako darcu) smerujúca k tomu, aby žalovaný (ako obdarovaný) vrátil dar a rovnako je z nej zrejmé, kto uvedenú výzvu robil, voči komu, z akého dôvodu a čoho sa domáha ten, kto ju urobil. Vzhľadom k tomu, že vrátenie daru sa týkalo nehnuteľnosti, bol tento úkon urobený písomne. Účinky odvolania darovania ako hmotnoprávneho úkonu v momente, keď bola Výzva na vrátenie daru bola doručená žalovanému.

15.11 Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, vykonaným dokazovaním a obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok vychádza zo skutkových zistení, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní, súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a po aplikácii príslušnej právnej normy dospel k hodnovernému záveru, že žalobkyňa uniesla svoje dôkazné bremeno a v konaní preukázala, že bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia jej práva na vrátenie daru, ktorým bolo správanie žalovaného ako obdarovaného, ktorý svojím správaním voči žalobkyni hrubo porušil dobré mravy.

16. Odvolací súd poukazujúc na vyššie uvedené body tohto rozhodnutia odvolacie námietky žalobcu nepovažoval za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

17. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal i tretí výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania (prvostupňového aj odvolacieho) v celom rozsahu.

17.1 Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie je vyjadrená v ustanovení § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Pojem procesné zavinenie použitý v § 256 CSP sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesno-právny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom. Zavinenie môže existovať tak na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného. Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov (strán) z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. septembra 2011 sp. zn. 7M Cdo 4/2010).

17.2 Žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne na pojednávaní konanom dňa 28.06.2022 zobrala žalobu čiastočne späť v časti, v ktorej sa domáhala určenia, že je vlastníkom nehnuteľností vedených Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor na LV č. XX pre k. ú. a obec Kováčovce, a to rodinný dom súp. č. XX postavený na pozemku registra CKN parc. č. X/XX, pozemku registra CKN parc. č. X/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 797 m² a pozemku registra CKN parc.

č. X/XX - záhrada o výmere 1.449 m² a to v podiele 1 - íca, ktorá pripadaná ňu. Právna zástupkyňa žalovaného s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasila. Dispozičným návrhom žalobkyne bol súd prvej inštancie viazaný, a preto konanie v zmysle § 145 ods. 2 CSP čiastočne zastavil.

17.3 Žalobkyňa ako „dominus litis“ (pán sporu) svojím konaním určovala jeho smerovanie. V danom prípade súd prvej inštancie opakovane na základe návrhov žalobkyne rozhodoval o zmene žaloby, žalobkyňa aktívne využívala svoje dispozičné oprávnenia a sama určovala predmet konania, no napriek tomu v konečnom rozhodnutí muselo byť konanie na základe jej návrhu čiastočne zastavené. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že žalobkyňa nepreukázala existenciu zavinenia na zastavení konania na strane žalovaného, a ani nepreukázala, že by zodpovednosť na zastavení konania bola v porovnateľnej miere zavinenia na oboch stranách sporu alebo v objektívnej skutočnosti, ktorú strany sporu nemohli predvídať. Z vyššie uvedeného tak dospel odvolací súd k záveru, že zodpovednosť na čiastočnom zastavení konania z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby spočíva v plnej miere na farche žalobkyne.

17.4 V prvostupňovom konaní tak obidve sporové strany dosiahli len čiastočný úspech, žalobkyňa v časti o určenie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu na sporných nehnuteľnostiach vo výške 1 pripadajúceho na žalovaného a žalovaný v časti o určenie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu na sporných nehnuteľnostiach vo výške 1 pripadajúceho na žalobkyňu, v ktorej bolo konanie na základe čiastočného späťvzatia žaloby zastavené. Uvedené skutočnosti viedli odvolací súd k procesnému postupu v zmysle § 388 CSP, keď neboli splnené podmienky na potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti o trovách konania a rovnako tak neboli splnené ani podmienky na jeho zrušenie, preto s prihliadnutím na zásadu úspechu vo veci a zásadu procesnej zodpovednosti za zavinenie, odvolací súd napadnutý rozsudok v treťom výroku zmenil a o trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

18. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP. Žalovaný, ktorý inicioval odvolacie konanie v ňom bol čiastočne úspešný, keď odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie vo výroku o trovách konania. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná v časti o určenie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu na sporných nehnuteľnostiach vo výške 1 pripadajúceho na žalovaného. Vzhľadom k tomu, že v odvolacom konaní obidve sporové strany dosiahli len čiastočný úspech odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.